

DET NYKLASSICISTISKE ETAGEHUS (VARDE MIDTBY)

Nyklassicismen florerede fra 1915 og frem til først i 1930'erne. Den kan ses som en reaktion på de forudgående historicistiske stilarters tendenser til en urolig og effektfuld facadearkitektur. Man var inspireret af antikkens skønhedsideal, hvor skønheden bestod i en enkel, uforstyrret harmonisk helhed. Etagehusene skulle fremstå som helheder med orden og symmetri. Facade- og taghøjden skulle være afstemte, og overgangen mellem de to flader blev markeret med en tydelig taggesims. De ensartede taktfaste vinduers proportioner var igen afstemt efter facadehøjden.

Klassicismens formgivningsregler var velegnede til strukturering af store bygningsanlæg. Bygningers midterparti kunne være fremhævet med et lille fremspring – en risalit – ofte med en bred gavltrekan i tagetagen, og symmetrien blev understøttet af de regelmæssige sidefløje. Uden risalit blev bygningens symmetri alene angivet af de præcist placerede vinduer og døre i facaden.

Bygningernes grundplan havde en klar geometrisk form – oftest et rektangel. Boligerne var tidssvarende og indretningen var underlagt facadesymmetriens begrænsninger. Man dyrkede den forfinede og rolige helhed i facadeudtrykket: Farve- og materialevalg var afdæmpet, så der kun fremkom svage kontraster. Murværket kunne være glat- eller grovudset eller i blank mur – ofte med skræbefeje, hvorved muren fik en fladevirkning. Vindueshullerne havde ingen eller kun diskrete indramninger – f.eks. smalle sandstensplader i blank mur. Portåbninger, tit med cirkulære murstik, var placeret symmetrisk i facaden. Indgangsdøre var fremhævet diskret med spinkle portaler af sandsten, cementpuds eller blank murværk.

Taget – et saddeltag med afvalmede gavle – var væsentligt for facadeudtrykket. Især den ubrudte tagflade havde en flot samlende virkning. Nyklassicismens stramme bygningskoncept og det høje ambitionsniveau kunne frembringe helstøbte velproportionerede bygninger med monumentale kvaliteter og en elegant underspillet stofflighed.

Torvet 12

Anbefalinger:

Facade

Nyklassicistiske facadevægge bør fremstå som rolige flader uden kraftige reliefvirkninger. I vindueshullet sidder vinduet tæt på ydervæggen og sålbænke af zink eller kobber har et minimalt fremspring. Det blanke murværk bør være opmuret med røde, gule eller flammede teglsten. De pudsede mure fremstår oftest med lyse, varme jordfarver.

Vinduer og døre

Vinduesfarverne bør være hvide eller lyse jordfarver og afstemte i nuancer, som ikke står i kontrast til facadematerialet. De sidehængte vinduer bør være sprosseopdelte; vinduets proportioner bør være en integreret del af facadeskemaet. På boligetagerne anvendes ofte ét standardvinduesformat, hvor rundefelternes størrelser går igen i de mindre kælder- og kvistvinduer. Det kan ikke anbefales at ændre på vinduernes sprossedeling eller profile-ring. Indgangsdøren er oftest en malet rammedør. Dørhullet har samme bredde som vindueshullerne, og dørhullet er ofte forhøjet, så det flugter med stueetagens vindueshuller.

Tag

Saddeltaget bør være med afvalmede gavle og beklædt med tegl og have et udhæng med vandret underside eller være afsluttet med en muret taggesims. Tagkviste er lette trækonstruktioner med tag og flunker af zink. Tagrender og nedløb bør være af zink eller kobber. Skorstene og murede udluftningskanaler er placeret i kip og indgår i facadens symmetri.

Bygningsændringer og tilbygninger

Etagehusets stofflighed spoles med vandskurede vægge og kontrastfarvede vinduer, hvorfor dette ikke kan anbefales. Det nyklassicistiske hus er en afbalanceret helhed, hvor tilbygninger og tilføjelse af nye bygningsdele bryder konceptet. Ved tilbygning af nabohus er materialevalg, tag- og etagehøjder, facadens rytme og reliefvirkning vigtige parametre.

Torvet 8